

EDUKACJA OBYWATELSKA

KLASA 2

Przy ustalaniu oceny z zajęć edukacyjnych stosuje się kryteria ujęte w Statucie IV Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kotarbińskiego w Gorzowie Wielkopolskim
ROZDZIAŁ X ODDZIAŁ V § 84.

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest patriotyzm; formułuje opinię o różnych formach i sposobach wyrażania identyfikacji z ojczyzną i troski o ojczyznę; rozważa, co to znaczy być dobrym obywatelem (w przeszłości i obecnie)
- identyfikuje różne grupy społecznej wspólnoty (od rodziny, przez wspólnotę lokalną i państwową, po globalną); ocenia zależności między składowymi tożsamości związanymi z przynależnością do określonych grup i wspólnot;
- opisuje dynamikę relacji grupowych i międzygrupowych, w tym zjawiska konformizmu i nonkonformizmu, oraz powstawanie podziałów my – oni; rozpoznaje przykłady ksenofobii, stereotypów i uprzedzeń oraz dyskryminacji, w tym mowy nienawiści, a także reaguje na ich przejawy w swoim otoczeniu;
- identyfikuje zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie, oraz takie, które prowadzą do konfliktów i podziałów; stosuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów w grupie;
- korzystając z wyników badań, identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo polskie; wskazuje, z czego możemy być dumni jako państwo, a także formułuje w tej sprawie opinię i podejmuje dyskusję.
- opisuje znaczenie szkolnych reguł określonych w statucie lub innych dokumentach wewnątrzszkolnych oraz prawa i obowiązki uczniowskie, zna ich źródła i uzasadnienie, reaguje w sytuacjach naruszenia reguł;
- diagnozuje problemy i potrzeby społeczności szkolnej, proponuje konstruktywne rozwiązania, a także w miarę możliwości (samodzielnie lub zespołowo) podejmuje działanie w tej sprawie;

- opisuje ideę samorządności uczniowskiej, w tym samorząd klasowy, szkolny i radę szkoły; analizuje mechanizmy włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkoły, a także wykorzystuje samodzielnie lub w grupie wybrany mechanizm.
- identyfikuje i opisuje specyficzne cechy swojej społeczności lokalnej oraz dziedzictwo budujące lokalną tożsamość i lokalny patriotyzm; formułuje opinię i podejmuje dyskusję o najważniejszych wyzwaniach stojących przed społecznością
- porównuje zadania i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, w tym jednostek pomocniczych gminy, oraz ich wpływ na własne życie i życie społeczności; wyjaśnia znaczenie samorządności i pomocniczości;
- opisuje sposoby podejmowania decyzji przez organy władz wykonawczych i uchwałodawczych jednostek samorządu terytorialnego; identyfikuje mechanizmy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych i wykorzystuje wybrany mechanizm;
- identyfikuje formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat, i dostępne lokalnie mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski, inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) oraz w miarę możliwości wykorzystuje wybrany mechanizm w sprawie ważnej dla siebie lub społeczności;
- opisuje ideę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich, wyszukuje rady działające w swojej okolicy, a także analizuje ich pracę i w miarę możliwości włącza się w ich działania;
- jest przygotowany do załatwienia podstawowych spraw urzędowych ważnych dla młodych obywateli oraz wypełnia wybrany formularz lub wniosek.
- na przykładzie Polski po 1945 r. charakteryzuje ustrój totalitarny i autorytarny oraz odróżnia je od demokracji; analizuje i ocenia polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki;

- wskazuje kluczowe etapy i założenia procesu demokratyzacji Polski po 1989 r. oraz – wykorzystując doświadczenia świadków historii – przedstawia i ocenia polityczne, gospodarcze i społeczne konsekwencje transformacji oraz dyskutuje na ich temat;
- korzystając z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wyjaśnia podstawowe wartości i zasady demokratycznego państwa prawa oraz analizuje je i wyraża opinię o ich wpływie na codzienne życie obywateli; porównuje demokrację większościową i konstytucyjną;
- identyfikuje i opisuje współczesne zagrożenia dla demokracji, wyjaśnia znaczenie inicjatyw, które im przeciwdziałają, oraz formułuje opinię o ich skuteczności;
- wyjaśnia znaczenie wyborów w systemie demokratycznym; wskazuje główne zasady prawa wyborczego na przykładzie Polski i argumentuje na rzecz świadomego udziału w głosowaniu;
- opisuje cechy dobrego prawa i na przykładzie wybranych problemów prawnych wyjaśnia znaczenie najważniejszych dla młodzieży i młodych dorosłych instytucji prawa cywilnego i rodzinnego oraz odnajduje informacje o nieodpłatnej pomocy prawnej;
- identyfikuje podstawowe prawa człowieka i obywatela, wyjaśnia ich znaczenie w relacji obywatel – państwo; analizuje informacje i formułuje opinię w wybranej kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka;
- rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, potrafi zgłosić ich naruszenie oraz wykorzystać inne sposoby ochrony tych praw, w tym przez kontakt z organami państwowymi i międzynarodowymi powołanymi w tym celu;
- rozróżnia pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę), pracę wykonywaną na podstawie innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług (umowy cywilnoprawne), wolontariat, staż i praktyki,

a także identyfikuje prawa i obowiązki osoby związanej takimi umowami oraz sposoby ochrony tych praw, w tym za pośrednictwem związków zawodowych.

- na przykładzie wybranej ustawy przedstawia przebieg procesu legislacyjnego w Polsce; wyjaśnia możliwe konwencjonalne i niekonwencjonalne formy zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa oraz w miarę możliwości z nich korzysta;
- opisuje najważniejsze kompetencje i strukturę władzy ustawodawczej w Rzeczypospolitej Polskiej; analizuje porządek dzienny wybranego posiedzenia Sejmu i Senatu; wyszukuje informacje o wybranym parlamentarzysty ze swojego okręgu i jego aktywności politycznej;
- opisuje najważniejsze kompetencje i pozycję ustrojową Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz analizuje wybrane działania przez niego podejmowane, a także formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji;
- opisuje kompetencje Rady Ministrów oraz rolę służby cywilnej; analizuje bieżące działania wybranego ministerstwa oraz formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji;
- opisuje strukturę władzy sądowniczej (Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe, Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu) i wyjaśnia jej funkcje oraz znaczenie dla obywatela
- na przykładzie ustroju III Rzeczypospolitej Polskiej uzasadnia znaczenie podziału i równowagi władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej dla demokratycznego charakteru państwa; na wybranym przykładzie omawia kontrowersje związane z trójpodziałem władzy, przytaczając argumenty różnych stron sporu;

- rozróżnia partie polityczne znajdujące się w parlamencie Rzeczypospolitej Polskiej, a na przykładzie wybranych zagadnień wskazuje główne różnice programowe pomiędzy nimi i formułuje o nich własną opinię
- omawia wybrane zagadnienie bieżące z zakresu polityk publicznych, które dzieli opinię publiczną, analizuje informacje i opinie na temat tego zagadnienia oraz formułuje własną opinię i uczestniczy w debacie na jego temat;
- wyjaśnia znaczenie przejrzystości życia publicznego i działanie mechanizmów kontroli obywatelskiej mającej przeciwdziałać zjawiskom patologii lokalnych władz publicznych (np. nepotyzm, korupcja, klientelizm); w miarę możliwości stosuje wybrane narzędzia kontroli obywatelskiej (np. dostęp do informacji publicznej);
- wyjaśnia znaczenie społeczeństwa obywatelskiego dla sprawnego funkcjonowania państwa demokratycznego, analizuje funkcjonowanie wybranych instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zna sposoby ich wspierania;
- wyjaśnia wpływ mediów tradycyjnych i społecznościowych na przekonania i postawy opinii publicznej oraz funkcjonowanie społeczeństwa, państwa i demokracji; wyjaśnia zagrożenia związane z upowszechnianiem niesprawdzonych informacji;
- wyszukuje wiarygodne i rzetelne źródła informacji na wybrane tematy społeczno- - polityczne; identyfikuje przykłady manipulacji i dezinformacji oraz fałszywe informacje, a także potrafi je weryfikować
- wyjaśnia wpływ Kościoła katolickiego na proces demokratyzacji życia publicznego w Polsce do 1989 r., na wybranych przykładach analizuje charakter bieżących relacji państwo – kościoły i inne związki wyznaniowe, a także formułuje opinię w tej sprawie i poddaje ją dyskusji